

උපනිස්සය ප්‍රත්‍යය - පාලි වගුව

පද	ආරම්භ-ප්‍රත්‍යය	පදවසාන	ආරම්භික-ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න
කු	සද්ධං උපනිස්සාය සීලං සුතං වාගං පඤ්ඤ උපනිස්සාය	කු	දනං දෙති, සීලං සමාදියති, උපොසථකම්මං කරොති ඝානං උප්පාදෙති, විපස්සනං, මග්ගං, අභිඤ්ඤං, සමාපත්තිං උප්පාදෙති
	සද්ධා, සීලං, සුතං, වාගො, පඤ්ඤ පට්ඨස්ස ඝානස්ස පරිකම්මං දුතියස්ස, තතියස්ස, චතුත්ථස්ස, ආකාසානඤ්චායතනස්ස, විඤ්ඤාණඤ්චායතනස්ස, ආකිඤ්චඤ්ඤායතනස්ස, නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනස්ස පරිකම්මං		සද්ධාය, සීලස්ස, සුතස්ස, වාගස්ස, පඤ්ඤාය පට්ඨස්ස ඝානස්ස දුතියස්ස, තතියස්ස, චතුත්ථස්ස, ආකාසානඤ්චායතනස්ස විඤ්ඤාණඤ්චායතනස්ස, ආකිඤ්චඤ්ඤායතනස්ස, නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනස්ස
	පට්ඨං ඝානං, දුතියං, තතියං, චතුත්ථං, ආකාසානඤ්චායතනං, විඤ්ඤාණඤ්චායතනං, ආකිඤ්චඤ්ඤායතනං දිබ්බස්ස වක්ඛුස්ස පරිකම්මං, දිබ්බාය සොතධාතුයා, ඉද්ධිවිධඤ්ඤාණස්ස, චෙතොපරියඤ්ඤාණස්ස, පුබ්බෙතිවාසානුස්සතිඤ්ඤාණස්ස, යථාකම්මුපගඤ්ඤාණස්ස, අනාගතංසඤ්ඤාණස්ස		දුතියස්ස ඝානස්ස, තතියස්ස, චතුත්ථස්ස, ආකාසානඤ්චායතනස්ස, විඤ්ඤාණඤ්චායතනස්ස, ආකිඤ්චඤ්ඤායතනස්ස, නෙවසඤ්ඤා...යතනස්ස දිබ්බස්ස වක්ඛුස්ස, දිබ්බාය සොතධාතුයා, ඉද්ධිවිධඤ්ඤාණස්ස, චෙතොපරියඤ්ඤාණස්ස, පුබ්බෙති...ඤ්ඤාණස්ස, යථාකම්මුපගඤ්ඤාණස්ස, අනාගතංසඤ්ඤාණස්ස
	දිබ්බවක්ඛු, දිබ්බසොතධාතු, ඉද්ධිවිධඤ්ඤාණං, චෙතොපරියඤ්ඤාණං, පුබ්බෙතිවාසානුස්සතිඤ්ඤාණං, යථාකම්මුපගඤ්ඤාණං පට්ඨස්ස මග්ගස්ස පරිකම්ම දුතියස්ස, තතියස්ස, චතුත්ථස්ස මග්ගස්ස පරිකම්ම පට්ඨමො මග්ගො, දුතියො, තතියො මග්ගො සෙක්ඛා මග්ගං උපනිස්සාය මග්ගො		දිබ්බාය සොතධාතුයා, ඉද්ධිවිධඤ්ඤාණස්ස, චෙතොපරියඤ්ඤාණස්ස, පුබ්බෙති...ඤ්ඤාණස්ස, යථාකම්මුපගඤ්ඤාණස්ස, අනාගතංසඤ්ඤාණස්ස පට්ඨස්ස මග්ගස්ස, දුතියස්ස, තතියස්ස, චතුත්ථස්ස දුතියස්ස මග්ගස්ස, තතියස්ස, චතුත්ථස්ස මග්ගස්ස අනුප්පන්නං සමාපත්තිං උප්පාදෙති, උප්පන්නං සමාපජ්ජති, සඛ්ඛාරෙ අනිච්චතො...විපස්සන්ති සෙක්ඛානං අත්ථපට්ඨසම්භිදය, ධම්ම, නිරුත්ති, පටිභාන, ධානාධානකොසලස්ස
	සද්ධං උපනිස්සාය -පෙ- පඤ්ඤං උපනිස්සාය සද්ධා, සීලං, සුතං, වාගො, පඤ්ඤ	අකු	මානං ජප්පෙති, දිට්ඨිං ගණනාති රාගස්ස, දෙසස්ස, මොහස්ස, මානස්ස, දිට්ඨියා පත්ථනාය
	සද්ධං උපනිස්සාය, සීලං, සුතං, වාගං, පඤ්ඤං උපනිස්සාය සද්ධා, සීලං, සුතං, වාගො, පඤ්ඤ කුසලං කම්මං අරහා මග්ගං උපනිස්සාය	බ්‍යා	අත්තානං ආතාපෙති, පරිතාපෙති, පරිසිට්ඨිමුලකං දුක්ඛං පච්චනුභොති කායිකස්ස සුඛස්ස, කා.දුක්ඛස්ස, ඵලසමාපත්තියා විපාකස්ස අනුප්පන්නං කිරියසමාපත්තිං උප්පාදෙති, උප්පන්නං සමාපජ්ජති, සඛ්ඛාරෙ -පෙ- විපස්සති

	මග්ගො මග්ගො		අරහතො අත්ථං ධම්මං නිරුත්ති පටිභානපටිසම්භිද්දය ධානාධානකොසල්ලස්ස ඵලසමාපත්තියා
අකු	රාගං උපනිස්සාය, දෙසං, මොහං, මානං, දිට්ඨිං, පත්ථනං උපනිස්සාය රාගො, දෙසො, මොහො, මානො, දිට්ඨි, පත්ථනා *පාණාතිපාතො, අදින්නාදනං, කාමෙසුමිච්ඡාඡාරො, මුසාවාදො, පිසුණාවාදො, ඵරුසාවාදො, සම්ඵප්පලාලො, අභිජ්ඣා, ඛ්‍යාපාදො, මිච්ඡාදිට්ඨි *මානුසාතිකම්මං, පිතුසාතිකම්මං, අරහන්තසාතිකම්මං, ලොභිකුප්පාදකම්මං, සංඝභෙදකම්මං, නියතමිච්ඡාදිට්ඨි	අකු	පාණං හනති, අදින්නං ආදියති, මුසා හනති, පිසුණං හනති, ඵරුසං හනති, සම්ඵං පලපති, සන්ධිං ඡන්දති, නිල්ලොපං හරති, ඵකාගාරිකං කරොති, පරිපන්ථෙ තිට්ඨති, පරදරං ගච්ඡති, ගාමසාතං කරොති, නිගමසාතං කරොති, මාතරං ජීවිතා වොරොපෙති, පිතරං ජීවිතා වොරොපෙති, අරහන්තං ජීවිතා වොරොපෙති, දුට්ඨොන චිත්තෙන තථාගතස්ස ලොභිතං උප්පාදෙති, සඛ්ඝං භින්දති. රාගස්ස, දෙසස්ස, මො., මාන., දිට්ඨියා, පත්ථනාය පාණාතිපාතස්ස, අදින්නාදනස්ස, කාමෙසුමිච්ඡාවාරස්ස, මුසාවාදස්ස, පිසුණාය වාචාය, ඵරුසාය වාචාය, සම්ඵප්පලාපස්ස, අභිජ්ඣාය, ඛ්‍යාපාදස්ස මානුසාතිකම්මස්ස, පිතුසාතිකම්මස්ස, අරහන්තසාතිකම්මස්ස, රුහිරුප්පාදකම්මස්ස, සඛ්ඝභෙදකම්මස්ස, නියතමිච්ඡාදිට්ඨියා
	රාගං උපනිස්සාය, දෙසං, මොහං, මානං, දිට්ඨි, පත්ථනං රාගො, දෙසො, මොහො, මානො, දිට්ඨි, පත්ථනා පාණං හන්තවා තස්ස, අදින්නං ආදියන්තවා නිගමසාතං කරන්තවා මාතරං ජීවිතං වොරොපෙත්තවා තස්ස.....සංඝං භින්දන්තවා තස්ස	කු	දනං දෙති, සීලං සමාදියති, උපොසථකම්මං කරොති, ඤානං උප්පාදෙති, විපස්සනං උප්පාදෙති, මග්ගං උප්පාදෙති, අභිඤ්ඤං උප්පාදෙති, සමාපත්තිං උප්පාදෙති. සද්ධාය, සීලස්ස, සුතස්ස, වාගස්ස, පඤ්ඤාය පටිභානත්ථාය දනං දෙති, සීලං සමාදියති, -පෙ- සමාපත්තිං උප්පාදෙති පටිභානත්ථාය දනං දෙති, සීලං සමාදියති, උපොසථ කම්මං කරොති
	රාගං උපනිස්සාය, දෙසං, මොහං, මානං, දිට්ඨි, පත්ථනං රාගො, දෙසො, මොහො, මානො, දිට්ඨි, පත්ථනා අකුසලං කම්මං	ඛ්‍යා	අන්තානං ආතාපෙති -පෙ- පච්චන්තහොති කායිකස්ස -පෙ- ඵලසමාපත්තියා විපාකස්ස
	කායිකං සුඛං, දුක්ඛං, උතු, භොජනං, සෙනාසනං, ඵලසමාපත්ති අරහා කායිකං සුඛං උපනිස්සාය කායිකං දුක්ඛං -පෙ- සෙනාසනං කායිකං සුඛං උපනිස්සාය, කායිකං දුක්ඛං, උතු, භොජනං, සෙනාසනං කායිකං සුඛං -පෙ- සෙනාසනං කායිකං සුඛං උපනිස්සාය කායිකං දුක්ඛං, උතු, භොජනං, සෙනාසනං කායිකං සුඛං -පෙ- සෙනාසනං	ඛ්‍යා කු අකු	කායිකස්ස සුඛස්ස, කා.දුක්ඛස්ස, ඵලසමාපත්තියා; කායිකස්ස සුඛස්ස අනුප්පන්නං කිරියසමාපත්තිං -පෙ- සඛ්ඛාරෙ අනිච්චතො -පෙ- විපස්සති දනං දෙති, සීලං -පෙ- සමාපත්තිං උප්පාදෙති සද්ධාය -පෙ- පඤ්ඤාය පාණං හනති, අදින්නං -පෙ- සංඝං භින්දති රාගස්ස - පෙ- පත්ථනාය

පකතුවනිස්සය ප්‍රත්‍යයේ ස්වරූපාර්ථ

පද	කර්තෘ-ප්‍රත්‍යය	පදව සාන	සම්ප්‍රදාය-ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න	කරණ
කු	බලවත් වන අර්භත් මාර් හැර කුසල-20, වෙ.-38	කු	කුසල්-21, වෙ.-38	1
	" ලෝකික කුසල-17, වෙ.-38	අකු	අකුසල්-12, වෙ.-27	1
	" කුසල-21, වෙ.-38	බ්‍යා	විපාක-36, ක්‍රියා-20, වෙ.-38	6
අකු	" අකුසල-12, වෙ.-27	අකු	අකුසල-12, වෙ.-27	1
	" අකුසල-12, වෙ.-27	කු	කුසල්-21, වෙ.-38	1
	" අකුසල-12, වෙ.-27	බ්‍යා	විපාක-36, ක්‍රියා-20, වෙ.-38	2
බ්‍යා	" විපාක, ක්‍රියා, වෙ., රූප-28	බ්‍යා	විපාක-36, ක්‍රියා-20, වෙ.-38	1
	" අර්.මාර්. හැර වි., ක්‍රි., වෙ., රූප	කු	කුසල්-21, වෙ.-38	1
	" ලෝ.වි.-32, ක්‍රියා, වෙ., රූප	අකු	අකුසල-12, වෙ.-27	1

බලව නානක්ෂණික කර්ම ප්‍රත්‍යයේ ස්වරූපාර්ථ

පද	කර්තෘ-ප්‍රත්‍යය	පදව සාන	සම්ප්‍රදාය-ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න	කරණ
කු	බලවත් වන කුසල සිත් 21 ඇති චේතනා	කු	කුසල විපාක - 26	6
අකු	" අකුසල සිත් 12 ඇති චේතනා	අකු	අකුසල විපාක - 07	1